

Ma tíz éve alakult meg Szegeden az ország első MNDSZ szervezete

Tíz évvel ezelőtt december 19-én tizenhároman jöttünk össze a Valéria tér egyik bérházában asszonyok. — Majdnem valamennyien már régebben ismertük egymást a Hétvezér utcai Munkásházából. Körben ültünk a szobában és vártuk a Délkerületi Kommunista Párt végrehajtó bizottságának küldöttét, hogy megadja számunkra az útmutatást, a feladatokat, hogyan légyunk segítségére rombadőlt hazánknak.

A küldött meg is érkezett. Ismertetette, hogy reánk, asszonyokra milyen feladat vár. A beszámoló elméleti részét képzettségünk hiányában nem nagyon értettük, de az világos volt mind a tizenháromunk előtt: ettől a naptól kezdve egy kötelességet vállaltunk magunkra, amely sok munkával és fáradsággal jár. Megalakult ezzel Szegeden a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének első szervezete.

Elindultunk segítő társakat keresni. Egy hét alatt 743 nőtársunkat vontuk be a szervezetbe. Brigádokat szerveztünk asszonytársainkból akik felkeresték a kórházakat és a sebesült szovjet katonákról levették a testükhöz tapadt véres, piszkos ingeket, ott helyben kimosták, majd felsűrték a vértől és a sártól piszkos padozatokat.

Asszonytársaink sorrajárták a lakosságot, lisztet, tejet gyűjtöttek, hogy rendszeresen kalácsot süssenek a sebesült katonáknak. Büszkéek vagyunk arra, hogy az első MNDSZ faliújság egyik rajzát szovjet katona készítette. A rajz kalácsot osztogató asszonyokat ábrázolt. A munkából Szeged asszonyai közül különösen a dohánygyárban dolgozó munkásszonyok vettek ki a részüket.

1945 január 17-én megalakítottuk a Nemzeti Segélyt, amely hivatva volt arra, hogy az éhező Budapest felszabadult részeit élelemmel segítse. 1945 február 8-án indítottuk el az első szállítmányt: három vaggon élelmiszert Budapestre. A szegedi asszonyok megmutatták hazaszeretetüket. Az MNDSZ hívására jöttek a MADISZ szervezetek, segítettek Felsőváros, Alsóváros, Somogyi telep lelkes fiataljai, akiknek legtöbbje bizony rongyos volt és rosszul táplált. Egyiküknek sem volt télikabátja. Többnek sarkos kendő volt a mellén keresztülcsavarva, amelyet edesanyja kötött rá s a cipőjükből itt-ott kilátszott a lábuk...

Ezek a lelkes MADISZ-isták az MNDSZ asszonyokkal karöltve

négykerekű kocsikkal járták Szeged környékét csikorgó hidegben, hóban, fagyban, hogy élelmiszert gyűjtsenek szeretett fővárosunknak. Sohasem felejttem el azt a rongyos tizenhat éves szőke Somogyi telepi fiút, aki amikor az élelmiszert megkapott kis kocsival megérkezett, összerogyott: ő maga is éhes volt...

Nehéz körülmények között dolgoztunk; kár volna azokat a szép nemes, emberi megnyilvánulásokat elfelejteni — amelyek akkor történtek. Amikor az első élelmiszervagonok az állomáson induló fében voltak, Dominkó Julia, a Szalmagyár egyik dolgozója nagy sietve hozzám jött. Kibontotta piros kendőjét — amelyben már többször gyűjtött élelmiszert — kivett belőle egy három decis bögrét: zsír volt benne:

„Siettem, hogy ideérjek még mielőtt elindul a vonat — mondta. — Ugy gondolom ez a kis zsír is elég lesz egy családnak háromszor krumplipaprikát főzni.”

Amíg e sorokat írom, eszembe jut egy másik emlék is. A Nemzeti Segély épületének javításánál láttam, hogy egy fiatal ember számmal a kezében ajtót javít. Mivel az asztalos mesterség eléggé ismert előttem, kritikussal szemléltem a műveletet és megszólítottam a fiatal embert: „Mit szólna a mestere, ha ilyen munkát végezne a műhelyben?” Ő mosolyogva bemutatkozott: „En nem vagyok asztalossegéd. Dr. Benkő Sándor belgyógyász vagyok...”

Nem felejtjük el ezeket — és emlékeztetjük egymást. A napokban beszélgettem Komócsin Mihály elvtárral. A paraszt emberekről volt szó. Ő idézte fel: „Emlékszik rá elvtársom, amikor csinálták a Nemzeti Segélyt, mennyi élelmet hoztak oda a környékbeli parasztok az éhező Budapest számára?”

Bizony sok tett fűződik a szegedi emberekhez, asszonyokhoz. Tíz év óta az MNDSZ nagy utat tett meg. Tíz év áll mögötte telve eredményekkel, és hibákkal. Ahol az MNDSZ jól dolgozott, ott beszélnek az emberek a munkájáról — a piacon, a népbolton, az iskolában, a kultúrthozokban, a szociális otthonokban, kórházakban, mindenütt, ahol segíteni kellett felvilágosító szóval, társadalmi munkával. Reméljük, hogy az elkövetkezendő években a júniusi út, az emberekről való gondoskodás politikájának megvalósításáért is további eredményes munkát fejt ki az MNDSZ városunkban.

LADÁNYI BENEDEKNÉ

„NYUGHATATLAN” EMBEREK...

A Szegedi Kenderfonógyár újító-mozgalmáról

Ar újtók lelkes, „nyughatatlan”, tapasztalt és szakmájukhoz értő emberek. Olyanok, akik alkalmazzák — gyakorta igen merészen — a technikát, és így könnyítik az ember munkáját. Ezzel együtt pedig szolgálják a több és jobb munka elérését is.

A Szegedi Kenderfonógyárban is elmondható, hogy szép számmal voltak és vannak „nyughatatlan” emberek. Közülük egyenéhány: Frischmann Sándor főmechanikus, Szűcs Jenő villanyterelő, Zengei János, a kártoló művezetője, Bérczi István mérnök, Csizsár Jánosné munkásh, Juszt József műszaki vezető, Szaulik György lakatos, Marton Ferenc és Varró Antal lakatos csoportvezető, Kovács Imre lakatos.

De nézzünk meg néhány számot a hatalmas szegedi gyár újító mozgalmából. 1949 január 1-től, 1954 november 30-ig a műszakiak, egyszerű munkások 1332 újítási javaslatot adtak be. Ebből 581-et elfogadtak, s gazdasági eredményük 1.843.640 forint. Az újítók 114.107 forintot fizettek ki. Kétségtelen és tagadhatatlan, hogy a számok is mutatják az eredményeket. Mondhatná valaki, annyi újítást volt 1949 óta, hogy talán már nincs is mód és lehetőség újításra, hiszen mindent kimerítették. Hamis és nem igaz ez. A munka, az élet a Kenderfonógyár üzemrészében valósággal bizonyítja, van még teendő számos, sokoldalú a lehetőség az újításra.

Hogy mennyire nem elvont, üres megállapítás ez, s igazságot cáfolatlanul jelzi az az újítási feladatterv is, amelyet 1954-re készítették. Ha ezt a feladattervet átlapozzuk, rájöhetünk, hogy gondosan, szakszerűen állították össze. 43 pontja feltárja, hogy melyik üzemrészben hol kellene újítani. A feladattervet füzet alakjában 2100 példányban ki is adták.

A feladatterv néhány pontját sikerrel megoldották. A kártoló gépek alá elhulló pozdorját és rostokat kézzel szedik össze. A tennivaló az volt, hogy a pozdorját és a rostokat egy szerkezet húzza ki a kártoló alól. Horváth Péter, segéd-művezető elkészített egy szerkezetet. A III-as gépnél már alkalmazták is. Itt is utalhatunk arra, hogy egy-egy újítás alkalmazása nem megy úgy, mint a karikacsapás. A Horváth Péter által készített szerkezetet is először egy olyan gépre szerelték fel, amelyik nem volt

munkában és így nyilvánvaló, ki sem próbálhatták. Ez hiba volt.

Zengei János, a kártoló művezetője egy gép átalakításával megoldotta, hogy a durva kőből készült »T« fonalakban kevesebb a pozdorja, de ugyanakkor nem csökken a fonál szakító szilárdsága. Ez is a feladattervben volt megjelölve. A kártolóban és a előfonóban Frischmann Sándor és Szép Lajos MEO-vezető, a légvedesítést javították meg, s így jobb lett a dolgozók munkakörülménye. A két újító 4000 forintot kapott. Hegykői II. József azon kísérletezik, hogy az úgynevezett marokvas leeresés esetén megakadályozza a köpenyszakadást a finomított. Varga Mihály, a műszaki iroda dolgozója a gombolyító motollánál gyorsaság szabályozót, Molnár G. István, szintén a műszaki osztály dolgozója, automatikus leállítót szerkesztett. A feladattervben meghatározottakból — a fentiekben elsoroltakon kívül — többet nem oldottak meg.

Er is arra vet fényt, hogy nincs minden rendjén az újító mozgásban. Szaulik György többszörös újító, lakatos, a Kenderfonógyár üzemi lapja: a »Vörös Cséve« szerkesztőjének arról panaszkodott, hogy kicsit elvették a kedvét az újításoktól. El azért, mert a beadott újításoknak az elbírálását nem egyszer hosszú volt az útja. Tóth II. Sándor az úgynevezett tűkészítő csoport vezetője, 1952 március 28-án beadott egy újítást a tűk horgasodásának megakadályozására. A jó ég tudja csak — ahogy mondani szokás — mennyien véleményezték, s mikép jár kézzel kézre. Az volt a nézet általában, hogy az újítást nem lehet alkalmazni, nem oldja meg a tűk horgasodásának megakadályozását. Közben a kérdéssel kapcsolatban mások is adtak be újítást, kísérleteztek is, — eredmény nélkül. Igen helyesen Tóth II. Sándor is »nyughatatlan« ember. Nem hagyta annyiban a dolgot. Továbbra is állította — és ez derék dolog volt —, hogy jó az újítás. Ez év őszén aztán megpróbálták az újítást és bevált. Az 1 a, 12 a-b, 16 a, 14 b gépeken a tűket átalakították. Az újítás előnye, hogy nem horgasodnak a tűk, egy évben egyszer kell javítani, nem ötször, mint eddig.

Az újítási javaslatokat nem szabad hosszú ideig elfektetni egy esetben sem. A beadott újítási javaslatokat a rendelkezések értelmében — két héten belül vélemény-

yezni kell. Fontos és elengedhetetlen, hogy az újítókkal személyesen is elbeszélgessenek. Mert megtörténik, hogy egy egyszerű munkás nem tudja kellőképpen lerajzolni a műszaki elgondolást, de a gyakorlatban nagyon tudja, mi a teendő. Ha szép szóval beszélgetnek Szaulik Györggyel újításáról, akkor bizonyára nem az a véleménye; »A huza-vona miatt elment a kedvem az újítástól.« A műszakiaknak még inkább segítséget kell adni az egyszerű embereknek abban, hogy a helyes és jó újítási elgondolásaik megvalósuljanak.

Jó képességű műszaki gárda dolgozik a Szegedi Kenderfonógyárban. Ha nem feledek el az újítási feladattervben foglaltakat, akkor bizonyára több újítási eredményről lehetne beszélni. A feladattervben foglaltak megoldása, azok pontjainak végrehajtása a jövő év tennivalói közé is tartozik. A műszaki kör tagjai is képesek arra, hogy az újítási feladattervben megjelöltek közül nem is egy kérdést »nyitják« megjelöljék.

A pártalapszervezetek mindennapi tevékenységéhez is tartozik, hogy segítsék, ösztönözzék a műszakiak, munkások újító mozgalmát. Miért ne lehetne az egyéb kérdésekkel együtt szótvetni az újító mozgalmat? Fontos az örkődés azon is, hogy az újítási javaslatok elbírálása, az elbeszélgetés a javaslattevőkkel, megfelelő és tartalmas legyen. Szeretettel, megbecsüléssel emeljük a dolgozó emberek!

Néhány hónapja újítási előadó Oláh János. Szép munkáját derekasan igyekszik elvégezni. Több »feledésbe« ment újítási javaslatot hozott napvilágra. Aljon továbbra is a sarkára, s az újítómozgalom erősítéséhez kéri, — és bizonyára meg is kapja — az üzemi pártbizottság segítségét.

Amikor lassan-lassan új év küszöbéhez érünk, a Szegedi Kenderfonógyárban az 1954-es tervet a dolgozók becsülettel teljesítették. Ne feledjék azonban azt a füzetet sem, amelynek lapjaira újítási feladattervüket írták. Mert igaz, fedelén az áll, hogy 1954-re szól, de nyugodtan úgy lehet módosítani: 1955-ös tennivalókat jelöl meg. Minden feltétel adva ahhoz, hogy akaratlan, lelkesedéssel, hozzáértéssel — és ez megvan — megvalósítsák az újítók. Legyen minél több »nyughatatlan« ember. Jó munkát!

Morvay Sándor

Ritkán hallható zeneművek mikrobarázdás lemezekről

Beethoven hatalmas alkotása, a Missa 9. szimfónia testvérműve, a Missa Solemnis kerül előadásra 21-én, kedden este fél 8-kor a Közalkalmazottak Szakszervezete Kultúrthozójában. A lemezfelvételt Toscanini vezényli. Ismerteti: Szatmári

Géza, a Zenekonzervatórium tanára. — Szerdán este fél 8-kor ugyanott Bach H-moll miséjének ritkán hallható, teljes felvételét közvetítik Karajan vezényletével. Ismerteti: Kertész Lajos egyetemi énekletor.

— Vacsorával egybekötött évzáró ünnepséget tartottak tegnap este a Villamosvasút sportolói. A városi bajnokságban I. helyezést elért labdarúgócsapatuk, kiválóan szereplő tekézőik, röplabdázók most egy kis pihenőt tartanak. Minden lehetőségük meg van arra, hogy az új évben, az 1955-ös sportidényben hasonlóan szép eredményeket érjenek majd el.

»Sírva fakad, s az egész város nyelvére kerül majd!« A szavakat össze tudtam rakni, de azt nem bírtam kisűtni, ki az anyaválás, akiről az egész

Hannibál föltámasztása

Móra Ferenc regénye

(24) Eszembe se jutott az utcán, hogy kiköpjem a számból a pántlikás szivart. Hiszen jó fiú az, aki adta, ha bolond is. Aztán, ha nekem ártani nem akart, mért ne használt volna magának? Jól mondta, hogy ez a politika. Legalább is mostanában. Az utolsó becsületes politikus utcai Cato volt, mert az a maga nyakát vágta el. Igaz, hogy az is leginkább azért, mert más nem esett a keze ügyébe.

Oththon Dia kisírt szemmel szaladt elébem. Becsapta szegényt valami pokolra való tojáskofa, hat közül négy tojásban csirkét talált.

— No — mondom — azért nem kell sírni, anyókám! Majd levonjuk a bérédből elsején! — Nem is azért sírtam én, hanem azért, mert megijedtem a kis csirkéktől. Nem láttam én még olyant sose.

— De, hát még a csirkék hogy megijedhettek tőled! Ők se láttak ám még ilyet sose! — üttem föl a konyhaasztalra.

Hogy a jókedvetem látta, az ő szemében is kisütkött az öröm.

— Jó hír? Jó hír?

— Bizony. Olyan nagy úrral barátkoztam, hogy élvezem ma nem lehet gyalog beszélni.

Az ölembre ugrott és addig lovagoltattam, hogy a spenótba is beletenyeltem. (Külön öröm, mert az az is kevesebbet kell belőle elfogyasztani.) Nincs semmi baj, félreértés volt az egész, az interpelláció inkább hasznomra vált, mert felébresztette irántam a figyelmet és most lesz már belőlem igazán híres ember.

Nem is gondoltam, milyen jó próféta voltam.

Negyednapra Diát lefektettem ebéd után, el is altattam, kihajtottam a szobából a legyeket is, az ablakot is besötétítettem a kabátommal. En magam csak úgy ingüjjben kiültem a konyhaküszöbre Horatius epodaszait olvasni. De olyan meleg volt, mintha olvasztott ólom csurogna az égből, bele-bele bóbiskoltam a könyvbe. Ötször is neki veselkedtem, de mindig megakadtam ennél a sornál.

Elahit et insignis tota cantabatur urbe

városban kántálnak.

Nagyot csapódik az utcaajtó, fölkapom a fejem, Rózi kopog végig sebesen a téglá udvaron, de sárga a képe, mint a citrom-alma.

— Tekintetes úr... — kotyogott belőle a szó — elakadva — már tessék megbocsátani, hogy ilyen kacarkán szaladtam ki... jaj istenem, még a kötőm is előttem maradt... tessék már megnézni... most ragadtam tele a gazdám a várost, ezzel a statáriummal, vagy mivel... azt mondja, a tekintetes úr is benne van, dehát nem látom én ebben a nevit... mondtam neki, hogy nem Júdásnak hívják a tekintetes urat... de csak azon erősködött, hogy az az úr, mert az újságban is benne.

Epeszínű plakátot kapott ki a blúzából, amely megparancsolta minden igaz hazafinak, hogy másnap délután négy órakor legyen ott az iskolánk tornatermében és felhaborodása lángostorával verje ki a Júdást a tudományok csarnokából. Hazafias üdvözléssel — — az én Morognán barátom legfőkéül, alatta a minorum gentium. Csupa kán és mirza, akiknek szemmeláthatólag az ó-kor története a legkedvesebb studiumuk üres óráikban.

Hát, biz ez én vagyok lelke — hajtogatam össze a plakátot és tettem be olvasójegynek az epodoszokba. (Tudom már ki az a nyavalyás, aki az egész város nyelvére kerül.)

Hanem, aki sírva fakadt, az mégse én voltam. Rózinak tört el a mécsese. Ugy látszik, asszonyi kőrökben nem föltétlenül diffamáló az emberre, ha Júdás. Ugy magához ölt a jó lélek ijedtében, hogy becsületes apostolnak se érdemeltem volna többet.

— Jaj, dehogy hagyom levágni azt a szép fekete fejét! (Akkoriban látta a mozbán — Danton. Azt hitte, engem is ilyen ceremóniával fejleltetnek meg.) A mi spájzunkban bújjon el a tekintetes úr, ott meg nem találják a tarhonyászsákok között.

(Folytatjuk)

A Juhász Gyula Szabadegyetem heti előadásai

Hétfőn, december 20-án este fél 7 órai kezdettel Horváth János egyetemi docens »A relativitás elmélete« címmel tart előadást a Tudományegyetem Béke-épületének előadótermében. — 80 érdeklődő részére tudnak helyet biztosítani 2 forintos belépődíjjal.

Kedden, december 21-én este fél 7 órai kezdettel Mihályt István tanszékvezető docens »Az óriáshüllők világában« címmel tart előadást a Tudományegyetem központi épületének Aulájában. 60 ér-

deklődő részére tudnak helyet biztosítani 2 forintos belépődíjjal.

Szerdán, december 22-én este fél 7 órai kezdettel Eperjessy Kálmán főiskolai tanár »Magyarország függetlenségének bukása — az ország három részre szakadása« címmel tart előadást a Tudományegyetem Ady-téri épületének nagy előadótermében (Auditorium Maximum). 100 érdeklődő részére tudnak helyet biztosítani 2 forintos belépődíjjal.

Tápéi hírek

A tápéi autóbusz csak köznapokon közlekedik. A lakosság az elmúlt napokban felkereste a tápéi tanácsot és kérték közbenjárásukat, hogy kivételesen ma vasárnap is közlekedjen az autóbusz, mivel az üzletek is nyitva lesznek és vásárolni szeretnének. Az Autóbusz-közlekedési Vállalat vezetősége a tápéi dolgozó parasztok kérését teljesítette. Ma délelőtt fél 8–10 óráig, délután pedig 4–7 óráig közlekedik az autóbusz. A tápéi dolgozó parasztok tehát nyugodtan vásárolhatnak, nem kell gyalog cipelniük csomagjaikat.

A tápéi közszéki tanács eddig 94 darab 400 forintos ingyenes csecsemőkelengye vásárlására jogosító utalványt adott ki. Ez is bizonyítja kormányunk messzemenő gondoskodását az anya- és csecsemővédelemben, melynek hiányát a múltban leginkább a falusi lakosság érezte.

A tápéi Ady Andre tsz-ben már napok óta készültek a tegnapi napra. Tegnapi volt ugyanis az évi elszámolás. Ez alkalmából mulatság rendeztek közös vacsorával, táncal egybekötve.

Csendes Pálné

A MÁV szegedi igazgatósága közli:

A karácsonyi és újévi erősebb utasforgalom zavartalan lebonyolítása érdekében a MÁV a Budapest felé, illetve onnan a vidéki gócpontok felé közlekedő menetrendszert vonatok előtt mentesítő szerelvényeket közlekedtet, hogy a közönség kényelmesebb utazását biztosíthassa. Ugyancsak a torlódások elkerülése érdekében Hódmezővásárhely, Szeged, Szentes, Makó állomásokon december 22-én 12 órától kezdődően előveteli pénztárakat állít fel, hogy az utazóközönség a menetjegyet a vonat indulása előtt több órával, illetve már előző napon megválthassa.

A csatlakozási állomásokról az utazóközönség zavartalanabb elszállítása érdekében egyes motoros vonatokat megerősít, illetve gőzmozdonynal is közlekedtet.

A MÁV szegedi igazgatósága felhívja az utazóközönség figyelmét arra is, hogy december 23–24–26–27–30–31-én, valamint 1955. január 2-án, 3-án a 702/701-es számú gyorsmotoros vonatot megerősített szerelvényekkel és gőzmozdonyokkal közlekedtet. A jelenlegi korlátozó rendelkezéseket tehát a jelzett napokon felfüggeszti.

MÁV Szegedi Igazg.